

ĮSIVERTINIMO IR VERTINIMO DERMĖ VAKAR IR ŠIANDIEN

<https://www.15min.lt/gyvenimas/naujiena/sveikata/vaiko-branda-leisti-i-mokykla-seseriu-ar-septyneriu-1028-670059>

2000 → 2019

<https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/241891/konkurentai-korepetitoriu-verslui-vyresniu-klasiu-mokiniai-jaunesniems-pada-mokytis-be-atlygio>

Laima Gudaitė

NMVA Mokyklų įsivertinimo skyrius

POKYČIŲ KRYPTIS

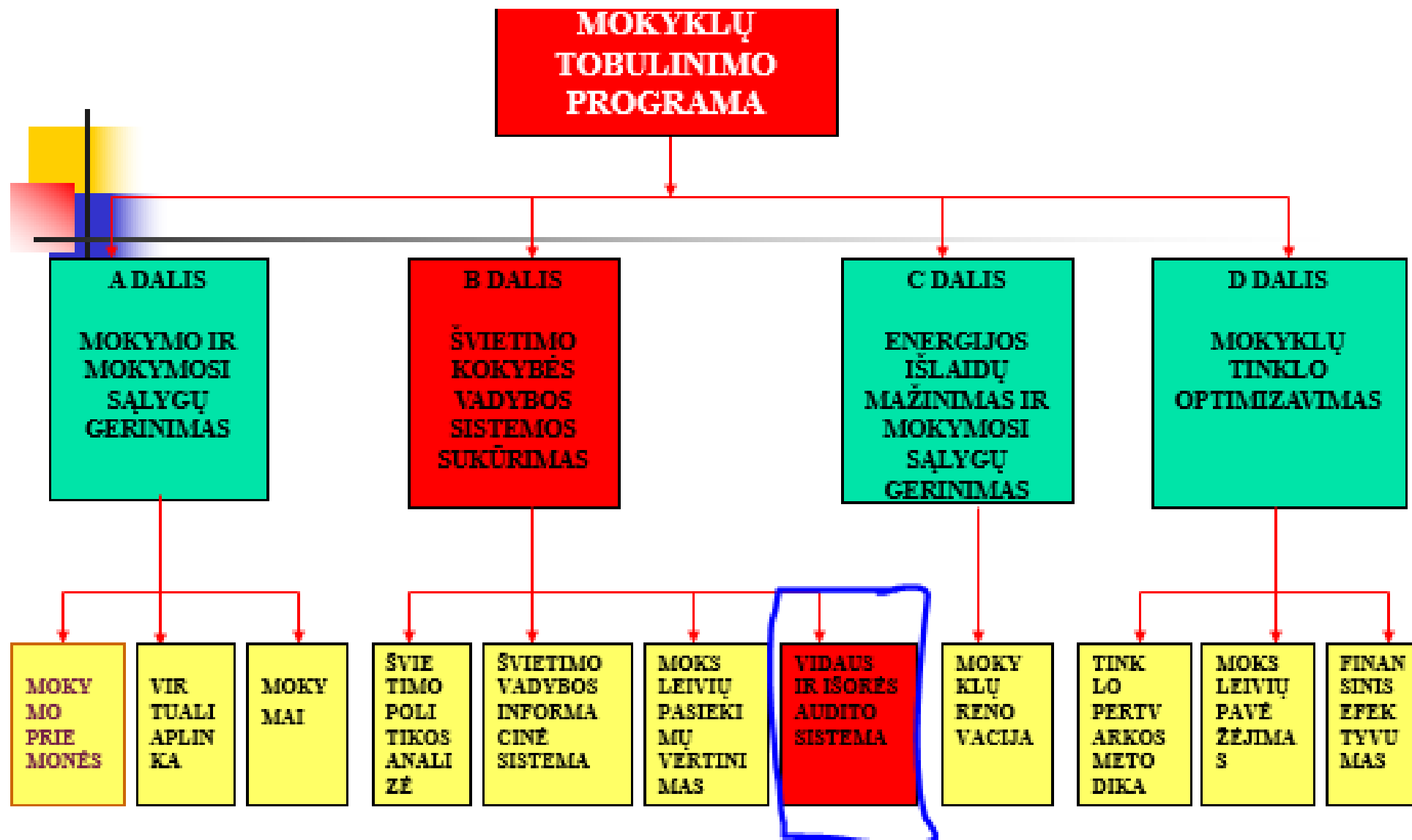
Ivykių kultūra

Administravimas ir kontrolė

Procesų kultūra

Vadyba ir veiklos vertinimas

MTP B filosofija: *kultūrinis pokytis*

	Nuo	Link
Principas	Baimė	<u>Nuostata</u> gerai dirbti
Tikslas	Paklusnumas	Veiklos <u>tobulinimas</u>
Kokybė	Instrukcija	<u>Susitarimas</u>
Sprendimų pagrindas	Nuomonės	<u>Įrodymai</u> (duomenys, rodikliai, standartai)
Stilius	Administravimas ir kontrolė	<u>Reflektyvi</u> kokybės vadyba

Pasitikėti žmonėmis – tobulinti procesus

VIDAUS AUDITO POVEIKIS 2002-2004

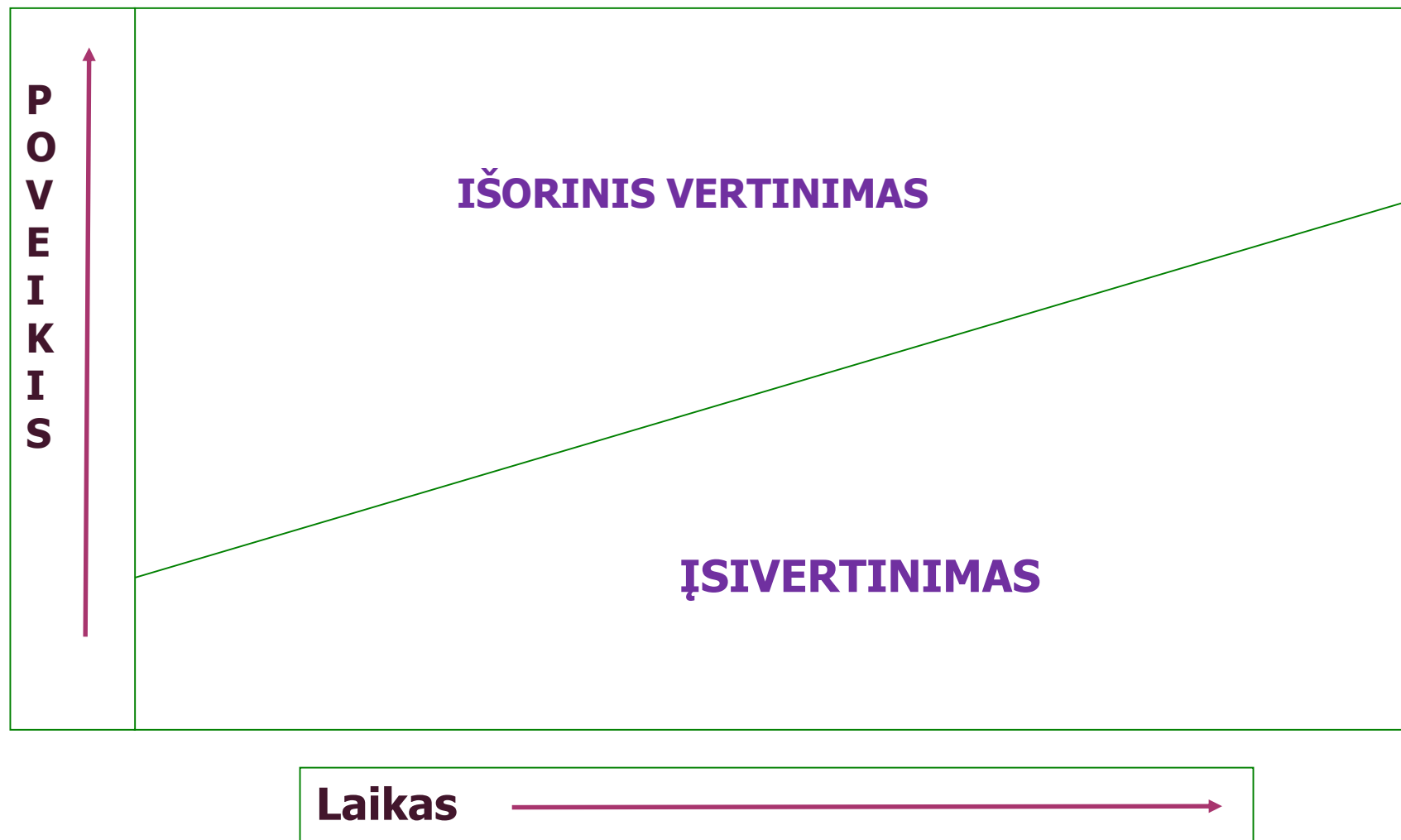
- Sprendimų priėmimo mokykloje **demokratizavimas**, mokytojų įtraukimas į mokyklos vystymą.
- Nuolatinis mokyklos vystymas paremtas mokyklos veiklos analize ir duomenimis.
- Galimybė gauti **duomenis** apie mokyklos, klasės lygmens procesus ir **naudoti** juos regioninės **švietimo politikos formavimui** ir įgyvendinimo tiksliniam finansavimui.

IŠORĖS AUDITO POVEIKIS 2002-2004

- Pereiti nuo mokyklų tikrinimo prie mokyklų konsultavimo ir paramos joms teikimo, nukreipto į mokyklos tobulinimą.
- Švietimo padalinių specialistų funkcijų kaita.
- Pagerėję mokinių pasiekimai, jų konkurencingumas.
- Naudojant išorės audito duomenis **kryptingai formuoti** ugdymo turinio, proceso, **švietimo** aprūpinimo ir valdymo **politiką** regione.
- Atrandant ir skleidžiant mokyklų **gerąją patirtį**, **auginti mokytojų kompetencijas**, išlyginti skirtumus tarp mokyklų.

Įsivertinimo ir išorinio vertinimo poveikis veiklos tobulinimui

BENDROJO LAVINIMO MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO REKOMENDACIJOS - 2009 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. ISAK-607

Mokyklos įsivertinimo ir išorinio vertinimo sinergetinis poveikis turi lemiamos įtakos mokinių mokymo ir mokymosi gerinimui.

MOKYKLŲ, VYKDANČIŲ BENDROJO UGDYMO PROGRAMAS, VEIKLOS IŠORINIO VERTINIMO ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS (2009, 2016, 2018)

Mokyklos veiklos kokybės **išorinio vertinimo sistemą sudaro**

- **mokyklos įsivertinimas**, kuris yra svarbiausias mokyklos veiklos kokybę užtikrinantis veiksnys, ir
- **išorinis vertinimas**.

Egon G. Guba, Yvonna S. Lincoln
Forth Generation Evaluation
(SAGE PUBLICATIONS. *The international
Professional Publishers.*

Newbury Park. London. New Delhi. 1989

VERTINIMO EVOLIUCIJA. 4 vertinimo kartos (pagal Egon G.Guba, Yvonna S. Lincoln)

- **MATAVIMAS** – įvairių požymių matavimas standartizuotais testais
- **APRAŠYMAS, APIBŪDINIMAS** – dėmesys atkreipiamas ne tik į tai, ką moka testuojamieji, bet ir kaip jie mokomi (1933)
- **NUTARTIS/NUOSPRENDIS, NUOMONĖS PAREIŠKIMAS** – nuomonės pareiškimas vadovaujantis griežtais standartais ir prisiimta atsakomybe būti objektyviam (1967)
- **REAGUOJANTIS (ATSAKOMASIS) KONSTRUKTYVUS VERTINIMAS** -vertinimas kuria realybę, apjungia duomenų rinkimą ir duomenų interpretavimą į vieną neatskiriamą ir nuolat vykstantį procesą, padeda suprasti tyrimų rezultatus ir paaškina situaciją, kuriai reikia kaitos; vertinimas yra mokymosi procesas (besimokančios organizacijos kūrimas)

"Bandymų suderinti vidaus ir išorės vertinimus istorija tęsiasi jau dvylika metų. Iki šiol niekur to nepasiekta nes galų gale išorinis vertinimas virsta dar viena inspekcija ir jo duomenys pradedami naudoti mokyklų reitingavimui"

(2001)

Thomas Welsh
Harvard University

2006 m. „Dialogo“ žurnalisto klausimas:
„Kodėl manote, kad Lietuvoje tai padaryti pavyks ir Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra netaps dar viena inspekcija?“

Mes TIKIME, kad sėkmė mus gali ištikti dėl kelių priežasčių:

1. Išorės vertintojai yra mokyklų žmonės, jautriausiai reaguojantys į vykstančius mokykloje procesus. Daugelis iš jų **praktiškai žino**, kad iš inspekcijos, besiremiančios sankcijomis, nėra pozityvaus vertinimo sąlygojamos paskatinančios, tobulinimo kryptis brėžiančios naudos, todėl priima **išorės audito metodiką** kaip **kitokią vertinimo kultūrą**, kuri nebaudžia, nežemina, neieško kaltų, o, padeda, konsultuoja, aktyvina, skatina per pozityvą reflektuoti savo darbą.

2006 m. „Dialogo“ žurnalisto klausimas: ***„Kodėl manote, kad Lietuvoje tai padaryti pavyks ir Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra netaps dar viena inspekcija?“***

- 2. Lietuvos mokyklų vadyboje vis dažniau vadovaujamosi besimokančios organizacijos modeliu, kuomet per veiklą, per darbą yra mokomasi kurti ir tobulinti ugdymo įstaigas. Tiek įsivertinimo metodikos teikiamos galimybės, gautų duomenų analizė ir interpretacija, tiek išorės vertinimo ataskaita yra gera medžiaga besimokančiai organizacijai kurti.
- Kaip teorinis vadybos terminas, pagaliau kaip vadybinis parametras jis mokytojui galbūt ir nėra labai įdomus, jeigu jis nėra mokyklos vadovas, ar padalinio vadovas, ar projekto vadovas, ar klasės vadovas. Bet jis ***yra svarbus mokytojui kaip praktinis parametras, kuris jo asmeninę profesinę veiklą, netgi jo gyvenimą daro prasmingesnį, įdomesnį, mat jis tuomet nelieka vienišas už savo klasės durų.***
  - (Šią priežastį vieni gali palaikyti donkichotiškomis fantazijomis, kiti gi pasižiūrėti giliau ir rasti įprasminimą)

Įsivertinimo dokumentų kaita

2000 m.	Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika. Projektas
2002 m.	Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodika 2002-02-28, Nr. 302 (įsigaliojo nuo 2004 metų; šiuo metu negalioja)
2007 m.	Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito tvarkos aprašas 2007-07-18, Nr. ISAK-1469, (šiuo metu negalioja)
2009 m.	Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijos” 2009-03-30 Nr. ISAK-607(šiuo metu negalioja)
2011 m.	Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas (2011-03-31, Nr. 38-1804)
2015 m.	Geros mokyklos koncepcija (TAR, 2015-12-21, Nr. 20048)
2016 m.	Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodika (2016 -03-29 d. ĮSAK Nr. V-267)

Iš ŠMSM ministro dr. A. Monkevičiaus interviu 2019-04-15

- **Geros mokyklos koncepcija**, iš tikrųjų tai yra **mokyklos kokybės kultūra**,
- kurioje yra pasitikėjimas, geras mikroklimatas,
- kuomet yra bendra mokymosi, tobulėjimo atmosfera,
- kuri sukuria gerą motyvaciją ir gerą energetiką mokykloje,
- mokytojų norą nuolat tobulėti, augti, sudaro tam sąlygas. Tam yra susitarimai mokykloje.
- **Centrinė politika turi palaikyti** būtent tokią geros mokyklos koncepciją, į tai turėtų būti orientuotos pastangos ministerijos, ir per priežiūrą užtikrinti, kad visos pavaldžios institucijos ta kryptimi dirbtų. Tiek tos, kurios formuoja turinį, kvalifikaciją tobulina, tiek kurios užsiima priežiūra, vertinimu ir t.t.

Mokyklų vadovų ir mokytojų nuomonė bei nuostatos apie vidaus audito paskirtį ir organizavimą (2008 m.)

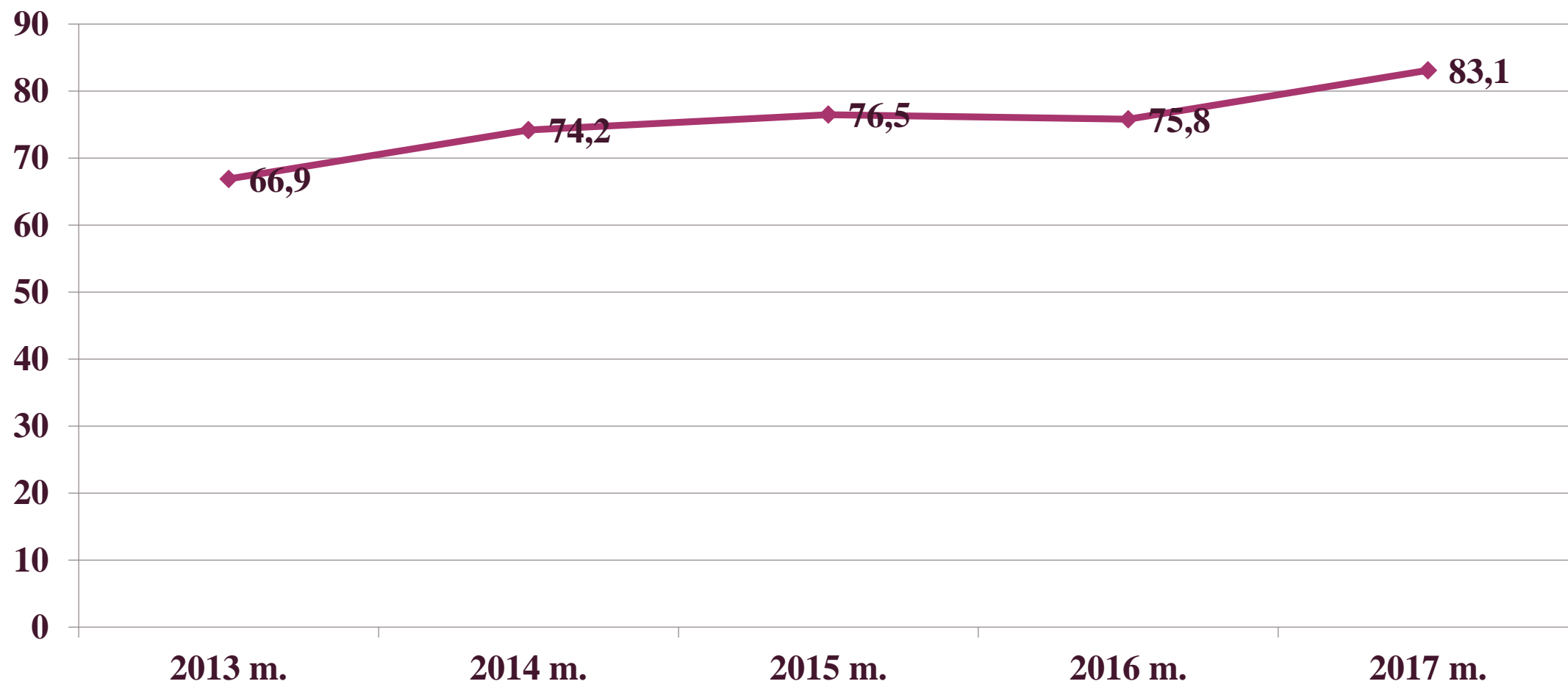
Tyrimo išvados:

- 60 proc. mokytojų, dalyvavusių apklausoje, yra įsitikinę, kad auditas teikia naudą mokyklai ir mokytojui.
- Nepaisant, kad daugiau nei pusė pedagogų mano, jog VA mokyklai ir jiems asmeniškai davė naudos, apskritai jo vertinimas nėra labai palankus. Apie 70 proc. respondentų įsitikinę, kad jų mokykloje vykdomas VA nėra efektyvus: *atima daugiau laiko, skirtas daugiau išorės tikrintojams nei pačiai mokyklai ir tik patvirtina visiems gerai žinomus dalykus.*
- Nustatyta, kad didžiausią VA teikiamą naudą pripažįsta respondentai, save priskiriantys mokyklos vadovų grupei.

Įsivertinimo veiksmingumas (2012 m.) IŠVADOS:

- Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo procesas **labai gerai ir gerai vertinamas beveik viename trečdalyje** mokyklų, patenkinamai – beveik dviejuose trečdaliuose mokyklų ir nepatenkinamai – pavienėse mokyklose.
- **Prasčiausiai** įsivertinimo procesai vertinami **vidurinėse** mokyklose, nes dažniausiai jie buvo įvertinti patenkinamai ir prastai.
- Įsivertinimo **duomenų panaudojimas** mokyklos veiklos planavimui ir tobulinimui vis dar lieka **problema**.
- **Vadovo požiūris** į įsivertinimą yra **vienas svarbiausių aspektų**, kuris skatina ir tolesnius veiksmus: bendruomenės įsitraukimą, pedagogų kompetencijų tobulinimą, duomenų panaudojimą tobulinimui.
- Dalis mokyklų, **kuriose vadovai suinteresuoti** įsivertinimo proceso efektyvumu ir supranta jo prasmę ir naudą, įsivertinimo procesą taiko kaip galimybę telkti bendruomenę, reflektuoti veiklas, naudoti gautus duomenis kasdienei veiklai gerinti ir strateginiam mokyklos veiklos planavimui, **jau šiais, 2012 m., skelbia apie padarytą mokyklos pažangą.**

Įsivertinimo ataskaitų pateikimo kaitos dinamika (procentinė dalis Lietuvos mokyklų)

Pažangos skelbimo kaitos dinamika (procentinė dalis Lietuvos mokyklų)

Kaip padaryti, kad kokybės vadyba netaptų mokykloms privaloma praktika, kuri prideda darbo, didina nuovargį, o duoda ne ką daugiau nei šūsnis dokumentų ir posėdžių protokolų?

Kokie pamokos veiksniai padeda mokiniams mokytis sėkmingiau – centrinis diskusijų klausimas mokytojų komandose – profesionaliose mokytojų mokymosi grupėse

UGDYMO
(PAMOKOS)
TOBULINIMAS

MOKYKLOS
KAIP
ORGANIZACIJOS
TOBULINIMAS

REFLEKTYVI
KOKYBĖS
VADYBA

MOKYTOJŲ
MEISTRIŠKUMO
TOBULINIMAS

Kaip integruoti kokybės tobulinimo elementus, kurie taip sąveikautų tarpusavyje, kad mokytojai galėtų sutelkti jėgas į pagrindinę savo užduotį – kiekvieno mokinio mokymąsi ir jo rezultatų (asmenybės brandą, pažangą ir pasiekimus) gerinimą ir tuo pačiu mokytojai mokytųsi patys, tausodami savo emocinę, fizinę, intelektualinę savijautą?

IŠRASTI SAVĄ MOKYKLĄ

„Man gera mokykla turėtų būti šiek tiek „crazy“.

– Valtis...

Su dviem užpakaliniais ratais ir viena priekine slide.

Arba atvirkščiai.

Arba su kojom.

Su bure arba marškiniais vietoj jos, arba su skėčiu.

Su sparnais.

Arba dideliais pieštukais vietoj irklų.

Arba su tinklais vietoj sparnų ir irklų.

Su... „

Dr. Vaiva Vaicekauskienė

Klaipėdos „Aitvaro“
gimnazijos mokinių
piešiniai

Tai apie vakar ar apie šiandien???

O klasėje atrodys

Taip, kaip buvę:

Seni suolai eilėm,

Juoda lenta...

Ir sakinyš -

Lyg užrašytas vakar -

Su ta pačia gramatine klaida.

Muzika: Vygandas Telksnys

Žodžiai: Remigijus Baltrušaitis

<http://dainutekstai.lt/r937/vladas-bagdonas-mano-senai-mokyklai.html>

Tai apie vakar ar apie šiandien???

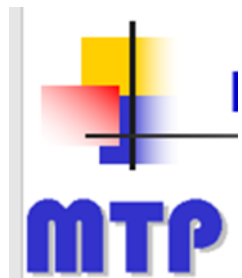
https://www.google.lt/search?q=mokykla&source=Inms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiGysmL5_zgAhUE0aYKHccjDJoQ_AUIDigB&biw=1366&bih=613#imgdii=aXxMwE_8Dvhl uM:&imgsrc=nWW7SA1EB0dtl M:

- **Ateities kūrimas – labai rizikingas dalykas.**
- **Tačiau mažiau rizikingas už mėginimą to nedaryti.**
- **Didelei daliai tų, kurie bandys tai daryti, tikrai nepavyks.**
- **Tačiau tikrai nepavyks ir visiems tiems, kurie to nedarys.**

P. F. Drucker

Žaklina Peseckaitė, Klaipėdos „Aitvaro“ gimnazijos dailės mokytoja
ekspertė

2005 -2007
m. – vakar
(o gal
šiandien?)

2017-2018 m.
šiandien
(o gal vakar?)

